

P Á L Y A M Ű

- A Nyíregyházi Törvényszék elnökhelyettesi állására benyújtott pályázathoz -

*„Az élet fő célja – tett;
s tenni magában vagy másokkal
együtt senkinek nem lehetetlen.*

*Tehát tégy!”
Kölcsey Ferenc*

1.) Alapvetés

Pályaművem Kölcsey fentebb idézett gondolatát vezérfonálnak tekintve azon elképzeléseimet tartalmazza, melyek megvalósítását szükségesnek tartom Magyarország Alaptörvényében, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI törvényben (Bszi), az Országos Bírósági Hivatal (OBH) Elnöke által megfogalmazott stratégiai célokként meghatározott, és a Nyíregyházi Törvényszék Szervezeti és Működési Szabályzatában (SZMSZ) foglaltakból eredő, a bíróságokra háruló feladatok magas színvonalú teljesítéséhez.

Meggyőződésem, hogy a törvényszék elnökhelyettesének feladatai nem merülnek ki a jogszabályokban és egyéb szabályzatokban reá rótt kötelezettségek teljesítésében. Emellett feladata a törvényszék elnöke által megfogalmazott közép és hosszú távú célok teljesítésének elősegítése, a bírósági vezetők, bírák, igazságügyi alkalmazottak munkájának támogatása azért, hogy a bíróság alkotmányos feladatainak hatékonyan, törvényesen, a társadalom érdekében, folyamatosan javuló időszerűség mellett tehessen eleget.

A törvényszék elnökhelyettese ellátja a törvényszék elnöke által rá bízott, valamint a Szervezeti és Működési Szabályzatban meghatározott feladatokat, míg Bszi. 123.§ (1) bekezdése szerint –az elnök akadályoztatása esetén- a törvényszék elnökét teljes jogkörrel helyettesíti, így vezetői felelőssége az elnökéhez mérhető.

A fentebb megfogalmazottakból eredően, a Bszi, az SZMSZ, az OBH elnöke, és a törvényszék elnöke által meghatározott közép és hosszú távú tervekhez igazodóan konkrét elképzeléseimet a 2014. év végi adatok ismeretében az alábbiak szerint fogalmazom meg:

2.) A Nyíregyházi Törvényszék bíróságainak létszámhelyzete, munkateher

2.1. Létszámhelyzet

A Nyíregyházi Törvényszék, valamint a hozzá tartozó Nyíregyházi, Mátészalkai, Nyírbátori, Kisvárdai, Fehérgyarmati, és a Vásárosnaményi Járásbíróságok, valamint a Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság engedélyezett összlétszáma 467, míg a tényleges létszám 450 fő.

Ebből az engedélyezett bírói létszám 120, a tényleges 118, a bírósági titkári engedélyezett létszám 38, ténylegesen 33, a bírósági fogalmazók létszáma 13, ténylegesen 7 fő volt azzal, hogy a 3 fogalmazó mellett e helyeken 2 titkár, és 2 írnok volt nyilvántartva.

A bírósági tisztviselők, ügyintézők, írnokok, és fizikai alkalmazottak engedélyezett összlétszáma 296, tényleges létszáma 292 fő volt.

A vezetői beosztások a törvényszék elnökhelyettesi tisztségét kivéve betöltöttek.

A közelmúlt lényegesebb személyi változásai közül kiemelem, hogy hivatalba lépett a Büntető, a Gazdasági, és a Polgári Kollégium új vezetője, és változás történt a Nyírbátori Járásbíróság elnökének személyében is.

2014.-ben a Nyíregyházi Törvényszékhez tartozó bíróságokon 2 bíró szolgálati viszonya szűnt meg (nyugállományba helyezés, illetve a bíró elhunyt okán), míg három bíró kinevezésére is sor került.

Több esetben került sor bírák más járásbíróságokra és a törvényszékre kirendelésére is, az adott helyen megnövekedett munkateher csökkentése érdekében.

A létszámhelyzet a fenti számokból megállapíthatóan a Nyíregyházi Törvényszék területén stabil, a szakmai utánpótlás minden területen biztosított.

A létszámhelyzet stabilitásának megőrzése érdekében szükségesnek tartom a meglévő, de jelenleg be nem töltött álláshelyek betöltését, a bírói, titkári, fogalmazói státuszok törvényszéki szinten engedélyezett számának változatlanul hagyása mellett.

A munkateher nem várt, extrém növekedése, vagy jövőbeli jogszabályi változás folytán előálló lényeges munkateher növekedés esetén a szükséges mértékben a létszám növelését, kivéve, ha a nagyobb munkateher a törvényszéken belüli átszervezéssel megoldható. E körben hangsúlyozom a nagyfokú rugalmasság, alkalmazkodási képesség fontosságát, mely a változó körülmények között minden bírótól, titkártól, fogalmazótól, igazságügyi alkalmazottól elvárható.

Remélt vezetői ciklusom alatt több helyi bíróságon is a vezetői megbízatások lejártára tekintettel az elnöki tisztségre vonatkozó pályázat kiírása válik szükségessé. Ezzel kapcsolatosan a törvényszék elnökével egyetértésben törekedni kívánok arra, hogy e vezetői tisztségeket arra rátermett, kiváló szakmai felkészültségű, emberi tulajdonságai okán is alkalmas, a saját helyi bíróságának, és a törvényszék érdekeit messzemenően érvényesíteni kívánó bírótölthesse be.

Sikeres pályázatom esetén – figyelemmel a Nyíregyházi Járásbíróságnak a megye ítélkezésében betöltött kiemelkedő feladataira - szükségesnek tartom a Nyíregyházi Járásbíróság elnökhelyettesi tisztségének haladéktalan betöltését, és az így kieső bíró pótlását.

Emellett természetesen hasonlóan fontosnak gondolom azt, hogy valamennyi, a törvényszék kebelébe tartozó bíróság létszámhelyzete stabil legyen, alapvetőnek tekintem tehát a bírói létszám stabilitását, a bármely okból véglegesen kieső bírák helyeinek mielőbbi betöltését, ily módon is elősegítve a hatékony és időszerű ítélkezést.

A bíróság hivatásos állományú dolgozói mellett nem feledkezhetünk meg az ítélkezésben részt vevő laikus bíróról, az ülnökökről sem.

2014.-ben a megválasztott ülnökök közül ténylegesen a Nyíregyházi Törvényszéken 19, a Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon 32, a Nyíregyházi Járásbíróságon 42, a Fehérgyarmati Járásbíróságon 13, a Kisvárdai Járásbíróságon 15, a Mátészalkai Járásbíróságon 13, a Nyírbátori Járásbíróságon 9, míg a Vásárosnaményi Járásbíróságon 16 ülnök látta el feladatait.

Megbízatusuk időközben lejárt, így a közelmúltban sor került az ülnökök meg- illetve újraválasztására.

Az ülnökök foglalkoztatásának közelmúltbeli lényeges tapasztalata az, hogy járásbírói szinten, büntető ügyekben az ítélezésben részvételük jelentősen visszaszorult a jogalkotó szándéka folytán.

Mivel alapvető követelménynek tartom a megválasztott ülnökök minél gyakoribb foglalkoztatását, az „ülnök-munkanélküliség” felszámolását, alkalmazkodva a megváltozott körülményekhez Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlésének határozata alapján a jövőben a megye legnagyobb helyi bíróságán, a Nyíregyházi Járásbíróságon a korábbiaktól eltérően 30 ülnök teljesít szolgálatot. A kisebb létszám ezen erőforrásnak a korábbiaknál ésszerűbb kihasználását teszi lehetővé, mely az ítélezés színvonalának növekedését is eredményezheti.

Valamennyi bírósággal, bíróval szemben követelményként fogalmazható meg az ülnökök közreműködését igénylő ügyekben az ésszerű szervezés, kapacitás-kihasználás, melynek a pergazdaságosság mellett tényleges gazdasági kihatása is van.

2.2 Munkateher

2014. évben a Nyíregyházi Törvényszékre, valamint az illetékessége alá tartozó bíróságokra összesen 86.821 ügy érkezett, míg az eljáró bíróságok 89.940 ügyet fejeztek be. Az érkezés az országos átlag 121,1, míg a befejezés 121,7%-a. E számadatok önmagában jól mutatják azt, hogy Szabolcs-Szatmár-Bereg megye bíróságai az ország egyik legnagyobb ügyforgalmú bíróságainak számítanak.

Mutatják azt is, -és ez igen öröndetes-, hogy a bíróságok összességében sikeresen megbirkóztak az átlagot meghaladó feladataikkal, mivel a befejezett ügyek száma az érkezett ügyekét látható mértékben meghaladta.

A törvényszék elnökének részletes beszámolójában az ezzel kapcsolatos számadatok azok teljességében megtalálhatóak, így abból csupán az alábbiakat emelem ki:

A.) Járásbíróságok, Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság

Civilisztikai ügyekben (a gazdasági ügyszak nélkül) az érkezés növekedése a peres ügyeknél 109,3%, míg a nem peres ügyek tekintetében a korábbi évhez képest 147%.

A Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz a megelőző év adataihoz képest 7,6%-kal kevesebb közigazgatási peres, ugyanakkor 23,5%-kal több nem peres ügy érkezett.

A munkaügyi ügyszakra vonatkozó releváns adatok szerint mind a peres, mind a peren kívüli ügyek száma növekedett, 7, illetve 61,5 (!) %-kal.

Mindezek alapján a Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt a folyamatban maradt ügyek száma nőtt, ami az ismertetett statisztikai adatok ismeretében érthető.

Gazdasági ügyszakban 2014.-ben a befejezések száma az előző évhez képest 25%-kal nőtt az érkezés csökkenése mellett, így a folyamatban maradt ügyek száma 13%-kal csökkent.

Büntető ügyszakban 2014-ben az előző évhez képest a peres ügyérkezés 26,9%-kal csökkent, míg a nem peres ügyérkezés 58,8%-kal nőtt, összességében az érkezett ügyek száma 12%-os növekedést mutatott.

Lényeges kiemelni, hogy a peres ügyek érkezésének csökkenését, és a peren kívüli érkezés jelentős növekedését részben az eredményezte, hogy 2014. január 1. napjától az ún. magánvádas ügyek érkezésükkor „B” lajstrom helyett „Bpk” lajstromba kerülnek iktatásra.

Az egyes járásbíróóságok közül kiemelkedő volt az ügyérkezés növekedése a Nyírbátori Járásbíróóságon (+1059 ügy), mely csaknem kizárólag az idegenrendészeti ügyérkezést fedi. Emellett a Mátészalkai és a Vásárosnaményi Járásbíróóságok kivételével eltérő mértékben, de valamennyi járásbíróóságon az érkezés növekedése volt megfigyelhető.

Lényeges változás történt 2015. január 1. napjától azzal, hogy az érkező új peres ügyek kiosztása már nem darabszám, hanem az országosan egységes szempontok szerint bevezetett ún. súlyszám szerint történik.

Ez lehetőséget ad az ügyek terjedelem és nehézség szerinti differenciált kiosztására, nagy előrelépés a bírák egyenletes munkaterhének kialakítása felé.

Az új elv bevezetése szemléletváltást kíván a törvényszékhez tartozó, azonos szintű bíróságok munkaterhének méréséhez is. Már nem az egy bírónál folyamatban lévő ügyek darabszáma, hanem az ügyek össz-súlyszáma szolgáltat adatot a bíró terheléséről, és ebből eredően az egyes bíróságok munkaterhéről is.

A Nyíregyházi Járásbíróságon büntető ügyszakban - érzékelve az egyes ügyek közötti lényeges minőségi különbségeket- 2014. január 1. napjától a később központilag bevezetett több elemében hasonló, általam kidolgozott súlypontosítási rendszert vezettem be, így a munkateher megosztása, a terhelés arányosabbá tétele ezen a bíróságon már korábban –legalább részben- megvalósult.

A szabálysértési ügyszakot a munkateher szempontjából térségünkben nyugodtan tekinthetjük a jelen idők legújabb és egyik legnagyobb kihívásának.

Már a 2013. évi adatok is az érkező ügyek számának lényeges növekedését mutatták, és ez a tendencia 2014.-ben is töretlenül folytatódott.

Különösen a meg nem fizetett pénzbírságok elzárásra átváltoztatására irányuló (Szpá lajstromú) ügyek érkezésében figyelhető meg drasztikus növekedés. Ebben az ügycsoportban 2012.-ben 12.083 db, 2013.-ban már 25.646 db., míg 2014.-ben 32.063 db. ügy érkezett.

A szabálysértési peres és nem peres ügyek intézésében az utóbbi időben döntően bírósági titkárok vesznek részt, teljesítményük elismerésre méltó. Az extrém mértékű érkezés-növekedéssel az ügyszak lépést tartott, a befejezések száma az érkezéshez képest kb.7%-kal nőtt.

A szabálysértési ügyszak tekintetében a Nyíregyházi Járásbíróság feladatainak további bővülése várható figyelemmel arra, hogy 2015.-ben valamennyi vidéki járásbíróság Szpá. lajstromú ügyforgalma a Nyíregyházi Járásbírósághoz lesz integrálva, míg a megyebeli gyorsított eljárásokat már jelenleg is kizárólag e bíróság teljesíti.

2014. évben a Nyíregyházi Járásbíróság Szabálysértési Csoportjánál jelentős fejlesztés valósult meg az ún. köteget feldolgozás bevezetésével, mely látványosan növelte a befejezések számát, ezzel arányosan csökkentve a folyamatban lévő ügymennyiséget, lehetővé téve az egyre növekvő érkezés hatékony és időszerű feldolgozását.

E fejlesztés révén technikailag is lehetővé vált az, hogy a Nyíregyházi Járásbíróság a szabálysértési eljárások központosításának feltételeit teljesítse.

Ahhoz, hogy a befejezések száma az érkezések számával lépést tartson, továbbra is fontosnak tartom a személyi és a tárgyi (ezen belül különösen a technikai, informatikai) feltételek biztosítását, a tartósan távol lévő bírósági titkárok pótlását.

B.) Nyíregyházi Törvényszék

Civilisztikai ügyszakban a törvényszék hatáskörébe tartozó elsőfokú polgári peres ügyekben a 2013-as évhez viszonyítva mind a nem peres, mind a peres ügyérkezés nőtt, ebből eredően a jó színvonalú mennyiségi és minőségi munkavégzés ellenére is, a folyamatban maradt ügyek száma összességében némiképp növekedett.

A másodfokú peres eljárások esetében a magas érkezéshez magas befejezés szám társult, így a folyamatban maradt ügyek száma 17,4%-kal csökkent. A nem peres ügyek érkezésének extrém mértékű növekedése ugyanakkor nem tette lehetővé ezen ügyek folyamatos ügyszámának csökkentését.

A gazdasági ügyszak az elmúlt évben kiegyensúlyozott, jó teljesítményt nyújtott, a peres ügyekben a befejezések száma 28,1%-kal nőtt. Ennek ellenére, a folyamatban maradt ügyek száma 30%-kal emelkedett, ez azonban annak volt köszönhető, hogy az érkezés 43,5 %-kal nőtt. Az érkezett nem peres, és a felszámolási eljárások száma a 2013-as évhez képest szintén növekedett.

Büntető ügyszakban az elsőfokú ítélezésben az érkezés lényeges, 34,8%-os csökkenése volt megfigyelhető, így a csökkenő befejezések ellenére a folyamatban maradt ügyek száma is 20%-kal csökkent.

Nagymértékben nőtt ugyanakkor a nem peres ügyérkezés, jogszabályváltozás okán. Ebből eredően jelentősen nőtt (9-ről 25-re) a folyamatban maradt ilyen ügyek száma is.

A másodfokú ítélezésben 2013-hoz képest az ügyérkezés 17%-al nőtt. A büntető fellebbviteli tanácsok nagy leterheltségén enyhített a 4. számú fellebbviteli tanács felállítása és folyamatos működése, mely azonban ideiglenes jellegű, mivel annak munkájában a tanács elnökén kívül kirendelt járásbírói bírók vesznek részt.

Ismerve a hasonló adottságú szomszédos megyék (Hajdú-Bihar, Borsod-Abaúj Zemplén) ügyforgalmi adatait, az ott működő másodfokú fellebbviteli tanácsok számát, középtávon szükségesnek mutatkozik annak megvalósítása, hogy a Nyíregyházi Törvényszéken a 4. Büntető Fellebbviteli Tanács is állandó tanácsként működjék. Ennek megvalósításához a személyi feltételeket úgy kell megteremteni, hogy más bíróságok, így különösen a büntető ítélezésben a legnagyobb terhet viselő Nyíregyházi Járásbíróság humánpolitikai érdekei ne sérüljenek.

A munkateher tekintetében a Nyíregyházi Járásbíróság esetében nagyobb változást hoz a közeljövőben várható azon jogszabályi változás, mely a Nyíregyházi Járásbíróság illetékességi területét lényegesen növeli, míg legnagyobb mértékben a Nyírbátori, és valamelyest a Kisvárdai, és a Mátészalkai Járásbíróságok illetékességi területét csökkenti.

A változás hatályba lépését követően szükségesnek tartom az ügyérkezés folyamatos figyelemmel kísérését, a statisztikai adatok időszakos összegzését, ennek eredményeként a szükséges szervezeti intézkedések megtételének kezdeményezését.

A munkateher egyenletes elosztásánál nagy teher hárul az ügykiosztást végző bírósági vezetőkre, kollégiumvezetőkre, bírósági elnökökre. Ez irányban is felelősségteljes munkájukat elismerve velük és a törvényszék elnökével együttműködve kívánom fentebb írott céljaimat megvalósítani.

3.) Az időszerűség kérdései, javaslatok a folyamatban lévő ügyek számának csökkentésére, a befejezések számának növelésére

A törvényszék, és a hozzá tartozó bíróságok elsődleges feladata az igazságszolgáltatás, és az, hogy e feladatát hatékonyan, törvényesen, késedelmek nélkül, az egyes ügyeket tekintve ésszerű időtávban teljesítse.

Azt, hogy egy bíróság mennyiben tud megfelelni ezen alapkövetelménynek, nagyban meghatározza az, hogy milyen ügyforgalommal rendelkezik, mekkora ügyteherrel kell megbirkóznia.

Az 2.) pontban olvasható vázlatos áttekintésből megállapítható az, hogy Szabolcs-Szatmár-Bereg megye bíróságai összességében országos összevetésben is nagy munkaterhet viselnek.

Az egyes ügyszakokban mért jelentős ügyérkezés-növekedés, egyes bírák, bírósági titkárok időszakos vagy végleges kiesése kedvezőtlenül hat az időszerűségre, így a bírósági vezetőre e körben is nagy felelősség hárul.

A járásbíróságokhoz érkező ügyek büntető ügyszakban 90,2, a civilisztika ügyszakba tartozó ügyek 89,7, a polgári peres ügyek 91,5, míg gazdasági peres és peren kívüli ügyek 82,8%-a az érkezéstől számított egy éven belül befejeződött.

A törvényszék előtt első fokon indult ügyekben büntető ügyszakban 84,3, a munkaügyi bíróságra tartozó ügyek 71,4, a közigazgatási bíróságra tartozó ügyek 92,4, a gazdasági peres és peren kívüli ügyek 82,8%-a, míg a civilisztikai ügyek 90,8%-a az érkezéstől számított egy éven belül befejeződött.

A másodfokú ítélkezés adatai közül kiemelem, hogy a másodfokú peres ügyek között 2014.-ben nem volt öt éven túl folyamatban lévő ügy, míg a törvényszék előtt büntető ügyszakban első fokon folyamatban lévő ilyen ügyek száma a felére csökkent (4-ről 2-re).

Az időszerűség javításának elsődleges iránya a két évet, ezen belül az öt évet meghaladóan folyamatban lévő ügyek számának csökkentése. Ez a probléma elsődlegesen a járásbíróságokat érinti.

E körben a 2014. évi statisztikai adatok szerint kedvező tendencia vette kezdetét, a 3 és 5 év közötti tartamban folyamatban lévő ügyek száma 20%-kal, míg az öt éven túli ügyek száma 50 (!) %-kal csökkent.

Összességében kijelenthető az, hogy a Nyíregyházi Törvényszék, és a hozzá tartozó bíróságok időszerűségi mutatói kedvezőek, de soha nem lehetünk az aktuális adatokkal elégedettek, folyamatosan törekedni kell ezen adatok javítására.

Az elmúlt években valamennyi ügyszakban vezetői intézkedések történtek az időszerűség, ehhez szorosan kapcsolódva az ügyfeldolgozás eredményességének javítása érdekében. Szükségesnek mutatkozik a már bevezetett intézkedések következetes alkalmazása és az, hogy ezek ne váljanak formálissá.

A két éven túli ügyekben továbbra is meg kell követelni a soron kívüliség következetes érvényesítését, ugyanakkor az ellenőrző tevékenységgel azonos súlyúnak ítélem a bírák részére a szakmai vezetők által nyújtott segítséget, a bíró által igényelt konzultációk lehetőségét.

Az ügyfeldolgozás gyorsítását (is) szolgálja a tárgyalási napok megfelelő kihasználása, ezzel a mennyiségi mutatók javítása, így erre minden bírósági szinten törekedni kell.

Az eljárási cselekményeket indokolatlanul elmulasztó idézetekkel, megkeresettekkel szembeni, az eljárási törvényekben írott szankciók következetes alkalmazása szintén az időszerűség látható javulását eredményezheti.

Az időszerűség témakörében értelmezhető a bíró önmagával szembeni szakmai igényessége is.

Az ügyek gondos és szakszerű előkészítése, a megfelelő peranyag-koncentráció, az ügyenkénti legalább jó színvonalú felkészültség kétség kívül pozitív hatást gyakorol az egy bírónál folyamatban lévő ügyek számára, azok időszerűségére is.

Ezzel szoros összefüggésben az ítélezés minőségi mutatói közül a hatályon kívül helyezések számának csökkenése ugyancsak az ügyfeldolgozás gyorsulását, a folyamatban lévő ügyek számának csökkenését eredményezi.

Ez a kérdéskör korántsem lényegtelen annak ismeretében, hogy a hatályon kívül helyezett ügyek első fokra visszaérkezésükkor legalább éven, de inkább két, vagy több éven túli ügyként kerülnek iktatásra, ebből adódóan a hatályon kívül helyezés az időszerűség romlását eredményező tényezők között meghatározó.

Az eljárási szabálysértésekből adódó hatályon kívül helyezések helyes és precíz jogalkalmazás mellett teljes egészében kiküszöbölhetőek, így ezeket elkerülhetőnek tartom.

Némiképp másként ítélem meg ugyanakkor a megalapozatlanság miatti hatályon kívül helyezéseket, mivel itt az írott szabályok mellett nagy jelentősége van az első, és a másodfokú bíróság meggyőződésének, az álláspontok különbözőségének, melyek nem ritkán eredményezhetik az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését. A hatályon kívül helyezett ítéletben esetlegesen megjelenő szakmai hibák, hiányosságok mellett tehát a hatályon kívül helyezésnek e körülmény is alapja lehet.

Ennek ellenére e körben más elvárást nem lehet megfogalmazni, semmint azt, hogy a bírának arra kell törekedniük, hogy törvényes és gondos eljárásuk eredményeként ítéleteik megalapozottak legyenek, megalapozatlanság okán hatályon kívül helyezésre ne kerüljön sor.

A peren kívüli ügyintézés időszerűsége javításának lehetőségét első sorban az eljárási határidők maradéktalan megtartásában, a törvényes jogkövetkezmények következetes alkalmazásában látom. Itt a bírának nagy segítséget nyújthatnak a bírósági ügyintézők, akiknek a képzettségüknek megfelelő foglalkoztatását itt is, és más téren is szükségesnek tartom.

A bírák értékelésénél lényeges elemként megjeleníthető az, hogy a bíró tevékenysége mennyiben szolgálta az ügyek időszerűségére és megalapozottságára törekvést, ez munkájában milyen eredménnyel járt. Az ez irányú megállapítások a bírót eredményeinek javítására inspirálhatják.

Mind a polgári, mind a büntetőeljárásban nagymértékben javítaná az időszerűséget az, ha a közvetítői eljárások nagyobb teret kapnának. Nincs ugyanis jobb időszerűség javító tényező attól, ha a peres eljárás meg sem indul, avagy az rövid úton egy eredményes közvetítői eljárással zárul.

A büntető eljárásokban e körben az ügyész szerepe meghatározó, így az ügyészi szemlélet formálása, avagy egy jövőbeli, ezen eljárásokat jobban preferáló büntető eljárási kódex ugyancsak az eljárások jóval gyorsabb befejezését eredményezheti.

Az ítélkezés hatékonyságának javításában az igazgatási vezetők ezzel kapcsolatos jogkörei mellett kiemelkedő jelentőséget tulajdonítok a kollégiumok, a kollégiumvezetők, és a másodfokon ítélkező bírák orientáló tevékenységének.

4.) A tárgyi, és a pénzügyi erőforrásokkal gazdálkodás

4.1. Tárgyi eszközök

A Nyíregyházi Törvényszék és a Nyíregyházi Járásbíróság Nyíregyháza, Bocskai u. 2. sz. alatti épületének műszaki állapota a 2005. évben befejeződött rekonstrukció eredményeként jó. Az épület helyiségeinek berendezése is többnyire korszerű, jó állapotú.

Hasonlóképpen korszerű a 2011.-ben felújított és átépített Nyírbátori Járásbíróság is, az épület minden jellemzőjében Magyarország egyik legjobb, bírósági célokra legalkalmasabb épületeként említhető.

A most említett bírósági épületeken kívül a megyében használatban lévő bírósági épületek mindegyikében teljesíthetők az igazságszolgáltatással összefüggő feladataink, de esetenként az ott tapasztalható állapotok nem tekinthetők ideálisnak.

Az e körben tapasztalható problémák közül is kiemelem a Nyíregyháza, Toldi u. 1. sz. alatti bírósági épületet, mely eredetileg nem bírósági célra épült, korszerűtlen, így a folyamatos javítások, fejlesztések ellenére is fenntartása bőven ad feladatot a jövőben a törvényszék irányítóinak. Itt határozott cél a már

megkezdett felújítások folytatása, ezáltal az épület komfortosabbá, bírósági tevékenységre alkalmasabbá tétele.

A most említett bírósági épület mellett –rajtunk kívül álló okból- nem felel meg maradéktalanul a XXI. században egy korszerű bírósági épülettel szemben támasztott követelményeknek a Fehérgyarmati, a Kisvárdai, a Mátészalkai, és a Vásárosnaményi Járásbíróság épülete sem, annak ellenére, hogy az elmúlt években ezen épületekben is részleges, és jelentős fejlesztések történtek.

Sor került ún. gyermek-kihallgató szobák létesítésére is, mely lehetővé teszi a gyermekkorú tanúk oldottabb légkörben történő kihallgatását.

A bírósági épületekre vonatkozóan célként határozom meg a jó állapotú épületek állagmegóvását, a felújításra szoruló épületek rendbetételét, ezzel együtt energia-hatékonysági jellemzőik javítását.

A bírósági épületek bútorzata csak a Nyíregyháza Bocskai utcai, és a Nyírbátori Járásbíróság épületének esetében tekinthető megfelelőnek. A többi épület bútorzata összességében korszerűtlen, elavult.

E megállapítást árnyalja az, hogy a Mátészalkai Járásbíróság ebben az évben egy sikeres pályázat eredményeként új bútorzathoz jut, míg a Fehérgyarmati Járásbíróságon ugyancsak lehetőség nyílt a bútorzat legalább részleges cseréjére.

Amellett, hogy e bíróságokon a bútorzat nagyobb volumenű megújítása lenne szükséges, figyelmet kell fordítani a korszerű felszereltséggel rendelkező épületek amortizálódó bútorzatának javítására, szükség esetén cseréjére is.

A bírósági épületek informatikai ellátottsága a darabszámot tekintve megfelelő. Ugyanakkor az informatika világának jellemzője az igen gyors technikai fejlődés, mellyel a bírósági szervezet –anyagi lehetőségei okán- nem feltétlenül tud lépést tartani.

Az informatikai eszközök (számítógépek, ehhez kapcsolódó hardverek és szoftverek) alkalmazása a bírósági munkában ma már alapvető, így az ehhez kapcsolódó fejlesztéseknek prioritást kell élvezniük.

Az elmúlt években a Nyíregyházi Törvényszék –lehetőségeihez képest- jelentős lépéseket tett eszközparkjának szinten tartása, illetve megújítása felé. A beszerzett 224 db számítógép és 165 db. LCD monitor révén az elavultnak tekinthető gépek aránya a korábbi 69%-ról 34%-ra csökkent.

Ez az arány mutatja, hogy egyrészt jó úton járunk, másrészt e téren is van még teendő különös figyelemmel arra, hogy a számítástechnikai eszközök avulása gyors.

E mellett a közelmúltban megkötött új szerződésnek köszönhetően a korábbiaknál jóval korszerűbb, jobb műszaki színvonalú, nagy teljesítményű komplex irodagépek (másoló, nyomtató, fax) bérletére is sor került.

A fejlesztések folytatásához szükségesnek tartom a pályázati lehetőségek hatékony kihasználását.

A technikai háttér rendelkezésre állása mellett legalább ennyire fontos az is, hogy a bírósági dolgozók ezen eszközöket munkájukhoz kifogástalanul alkalmazzák, azaz bírjanak a munkánkhoz használatos szoftverek ismeretével.

A fejlődés folyamatos: 2015 év elejétől alapvetően megújult és új funkciókkal bővült a Bírósági Integrált Információs Rendszer (BIÍR), a hangrögzítés a törvényszék területén szinte teljes egészében digitalizált. Ugyancsak elektronikus a jogszabályokhoz hozzáférés is. E néhány példából megállapíthatóan a digitális világ tevékenységünk egyre nagyobb részét öleli át.

A fejlődés útjából sem a bírák, sem a bíróság más dolgozói nem térhetnek ki. Ugyanakkor az új technikák elsajátítása nem biztos, hogy autodidakta módon megtörténhet, ezért megfontolandónak tartom az informatikai oktatás helyi szintű megszervezését mindaddig, amíg egy-egy új eszköz, program elsajátítása készség szintűvé nem válik.

A technikai eszközök között említem a biztonságtechnikát is, mely napjainkra – sajnos- életünk elengedhetetlen részévé vált.

Ilyen eszközök eltérő technikai színvonalon a törvényszék valamennyi bíróságán rendelkezésre állnak. Fontosnak tartom ezen eszközök rendeltetésszerű használatát, a szükséges mértékben korszerűsítését, fejlesztését.

Tudatában vagyok annak, hogy a 4.1. pontban megfogalmazott fejlesztési elképzelések megvalósítása jelentős anyagi eszközöket igényel, de pályázati céljaim megfogalmazásakor egy remélt, jövőbeni optimális állapot megteremtését vettem alapul, melynek elérésére törekedni kell.

4.2 Pénzügyi erőforrások, gazdálkodás

A Nyíregyházi Törvényszék gazdasági lehetőségei nem függetleníthetők a bírósági szervezet, végső soron Magyarország gazdasági lehetőségeitől. A törvényszék mint költségvetési szerv a számára biztosított költségvetési keretből, kisebb hányadban saját bevételeiből gazdálkodik.

Összességében, az elmúlt év költségvetési gazdálkodásnak adatai alapján elmondható az, hogy a bíróság zavartalan működése pénzügyi szempontból csak feszes gazdálkodás mellett biztosítható.

A kiadások esetében a dologi és a bérjellegű, illetve a foglalkoztatáshoz kapcsolódó kiadások mellett nem elhanyagolhatóak a nem bírósági dolgozók felé kifizetett, jogszabályon alapuló költségek és díjak sem.

Az ülnöki tiszteletdíj, a megemelt kirendelt védői díjak, a tolmács és fordítói díjak, szakértői díjak, útiköltségek kifizetése nem kis terhet ró a bíróságra.

A működési költségek csökkentése érdekében az elmúlt évben lényegi intézkedések történtek, melyek látható eredményeket hoztak.

Az irodaszereket, tisztítószeret, festékkazettákat, nyomtatványokat pályáztatást követően vásárolja meg a törvényszék, megtörtént a számítógép használat racionalizálása is, mérhetően csökkent a papírfelhasználás is.

A törvényszék 2 db ún. postai bérmentesítő gépet is beszerezett, ez a postaköltség csökkenését eredményezte. A helyi bíróságok vezetői áttekintették a kézbesítési módokat, intézkedtek aziránt, hogy térítvevénnnyel csak a jogszabályokban megkívánt esetekben kerüljön sor a postai kézbesítésre.

A Nyíregyházi Járásbíróságon megtörtént a hivatali mobiltelefonok számának csökkentése, ezzel az ehhez kapcsolódó költségek is csökkentek. Ugyancsak e bíróságon került sor a nyomozási bírói készenlét átszervezésére, az ebből adódó eredmények a jövőben mutatkozhatnak meg.

Továbbra is nagy figyelmet kell fordítani a követelések behajtására, a lehetséges bevételek beszedésére. Itt az időszerűség javítása növelheti a behajtás hatékonyságát.

Pályázatom megírásának idején van folyamatban a fordítói és tolmácsdíjak áttekintése, az ehhez kapcsolódó „jó gyakorlat” kialakítása.

Szükséges tehát a takarékos gazdálkodás, a „jó gazda gondosságával” eljárás, de e mellett az is szükséges, hogy a feladat ellátáshoz elégséges anyagi eszközök rendelkezésre álljanak. Ez azonban a törvényszék hatáskörén túlmutató kérdés.

5.) Bíróági integritás, bírósághoz való hozzáférés, szakmai, társadalmi kapcsolatok

5.1. Bíróági integritás, bírósághoz való hozzáférés

Napjainkban az ítélkezés, a bíróságokon folyó jogalkalmazói és igazgatási tevékenység átláthatósága alapvető követelmény, melynek a Nyíregyházi Törvényszék bíróságai igyekeznek maradéktalanuk megfelelni.

Hosszabb ideje működik, és mindenki számára elérhető a bíróság honlapja, ahol a működéssel kapcsolatos alapvető információk megtalálhatóak.

Eredményesen működik a sajtószóvivői rendszer. A törvényszék elnökének intézkedése nyomán valamennyi bíróság jelzéssel él a sajtószóvivő felé abban az esetben, ha közérdeklődésre számot tartó ügy tárgyalása várható. Az ügyben eljáró bíró, illetve az adott bíróság vezetője a jogszabályi keretek között minden segítséget, tájékoztatást megad a közvélemény megfelelő informálása érdekében.

Az érkező ügyek kiosztása minden ügyszakban az ügykiosztási rend szerint történik. A kiosztást végző bírósági vezető ennek alkalmazásával biztosítja az ügyek egyenletes elosztását. Az ügykiosztási rend átlátható, alkalmas a pártatlan eljárás követelményének érvényre juttatására. Az ügyelosztáshoz társuló, általam már említett súlyszám kiosztási rendszer az egyenletesebb terhelés megvalósítása révén ugyancsak nagyobb átláthatóságot tesz lehetővé.

A bíróság nyitott a hozzá érkező bejelentések, panaszok tekintetében is.

Személyes tapasztalatom alapján a panaszok minden esetben gondosan kivizsgálásra kerülnek, a panaszosok rövid időn belül érdemi választ kapnak a megállapítható tények részletes ismertetésével. A megalapozott panaszok esetében megtörténik a következtetések levonása, és az intézkedés a hasonló esetek elkerülése érdekében. Ehhez hozzá kell tennem azt, hogy a Nyíregyházi Törvényszék területén a megalapozott panaszok aránya nem számottevő.

A Nyíregyházi törvényszék bíróságai, bírái, dolgozói segítséget nyújtanak abban, hogy a bíróság munkája iránt érdeklődők ezen igényüket kielégíthessék.

Megyénkben igen sikeres a „Nyitott bíróság” program, melyhez nem csak a diákok érdeklődése, de nem kevés bíró kedvező hozzáállása is társul. Az elmúlt két évben több Kollégám is tartott tanulók számára pozitív visszhangot kiváltó előadást, ismertetést, illetve gyakorta kerül sor tárgyalást meglátogató diákcsoportok fogadására is.

Magyarország Alaptörvénye, az eljárási törvények mindenki számára biztosítják annak lehetőségét, hogy igényét bíróság előtt érvényesítse, kérelmeit a bíróság elbírálja, valamint azt, hogy büntetőjogi felelősségének kérdésében pártatlan, csak a törvényeknek alárendelt bíróság döntsön.

Mindebből eredően a bírósághoz való hozzáférés biztosítása alapvető.

Mint fentebb már említettem, a bíróság honlapot működtet, melyből a lényeges információk beszerezhetők. A bíróság valamennyi hozzá forduló ügyfél beadványát minden lehetséges módon, így félfogadási időben személyesen, azon kívül is postai úton, faxon, és elektronikus levélben is fogadja.

Napjainkban az elektronikus felületek, ehhez szorosan kapcsolódóan az elektronikus ügyintézés lehetősége jutott jelentős szerephez, és e lehetőség további bővülése várható. Az ehhez szükséges központi fejlesztések részben már megtörténtek, illetve folyamatban vannak.

A kor követelményéhez alkalmazkodás mellett fontosnak tartom az ügyfélkezelés színvonalának növelését, azt, hogy a bírósághoz fordulók minden esetben érthető tájékoztatást kapjanak kulturált hangnemben.

5.2. Szakmai, társadalmi kapcsolatok

A törvényszék a társhatóságokkal, így az ügyészséggel, a rendőrséggel, a Nyíregyházi Ügyvédi Kamarával, ezen kívül a Magyar Jogász Egylet Megyei Szervezetével, és a Magyar Bírói Egyesület Megyei Szervezetével is kiváló szakmai kapcsolatokat ápol, melyek fenntartását, fejlesztését magam is szükségesnek tartom.

Több alkalommal vettem részt az elmúlt években olyan szakmaközi konzultációkon, melyek célja az egységes jogalkalmazás kialakítása volt egyes jogterületeken a gördülékeny, hatékony ügyintézés érdekében.

A szakmai rendezvényeken lehetőség nyílik ismereteink bővítésére, a jogalkotás, a jogalkalmazás legújabb irányainak első kézből megismerésére is.

A bíróság társadalom iránti felelősség vállalása mutatkozik meg abban, hogy a Magyar Vöröskereszt évente több alkalommal szervez véréradást a törvényszék épületében. Ehhez persze elengedhetetlen a bírák, bírósági dolgozók segítő szándéka, mely szerencsére minden esetben megmutatkozik. Aktivitásukat jól mutatja, hogy az elmúlt évben sor került a 10, 20, vagy ennél több alkalommal vért adó Kollégák köszöntésére is.

Hasznosnak tartom a bíróság keretein belül megvalósuló, az összetartozást erősítő civil kezdeményezéseket is.

Az egymás iránti szolidaritás megható példája volt ez évben a tragikusan fiatalon elhunyt dr. Remes Zoltán volt városi bírósági elnökhelyettes úr tiszteletére megjelent emlékkötet, mely belső bírósági kezdeményezés nyomán született, és melynek létrejötte érdekében szervező munkával, szerkesztéssel, tanulmányok megírásával, a szükséges anyagi eszközök rendelkezésre bocsátásával bírák, bírósági titkárok, fogalmazók, bírósági dolgozók széles köre mozgult meg.

E körben céлом az, hogy a társadalmi, és az egymás iránti szolidaritást a magam eszközeivel elősegítsem.

6.) Képzés

A folyamatosan változó jogi környezetben elengedhetetlen az, hogy a bírák, bírósági titkárok, fogalmazók, és a bírósági ügyintézők ismereteiket folyamatosan bővítsék.

Hosszú évekig a képzés kizárólagos színtere a Magyar Igazságügyi (korábban Bíróképző) Akadémia (MIA) volt, melynek szerepe, jelentősége ma is megkérdőjelezhetetlen.

A közelmúltban jutott a megvalósítás fázisába az az elképzelés, mely szerint a képzés regionális és helyi szinten is megjelenik, mintegy közelebb hozva azt az érdeklődő közönséghez.

Az elképzelést a magam részéről kifejezetten támogatom.

A regionális, és a helyi képzések a központi képzéseket jól kiegészítik, emellett alkalmasak a MIA tehermentesítésére is.

A fővároson kívüli, különösen a fővárostól távoli bíróságokon dolgozók számára a képzésekhez könnyebb hozzáférést biztosít, az egyszerűbb elérés miatt talán a részvételi hajlandóság növelésére is alkalmas. Nem utolsó sorban lehetőséget kínál olyan nagy tapasztalattal rendelkező kiváló bírák számára is, akiknek ez ideig nem nyílt lehetőségük előadói, oktatói képességeik megmutatására.

A képzéseknél első sorban azok túlnyomó részben önkéntes jellegét emelem ki annak ismeretében is, hogy a képzéseken részvételt a Bjt.45§-ának rendelkezései kötelezővé teszik.

Felfogásom szerint a bíró (titkár, fogalmazó) rendelkezik olyan, önmagával szembeni igényességgel, melyből eredően a törvényben reá rótt kötelezettség nélkül is igényli azt, hogy szakmai tudást ez úton is szélesítse.

A helyi képzés keretein belül megfontolandónak tartom az ügyfelekkel közvetlen kapcsolatba kerülő bírósági tisztviselők, írnokok képzését, melynek keretében ügyfél és stressz-kezelési, valamint kommunikációs technikákat sajátíthatnának el.

7.) Összegzés

Dolgozatomban igyekeztem összefoglalni, röviden vázolni eredményes pályázat esetén megvalósítandó céljaimat, ehhez fűződően megmutatva vezetői felfogásomat is.

Pályámat a Mátészalkai Városi Bíróságon kezdtem, majd Nyíregyházára áthelyezésemet követően folyamatosan, jelenleg is, a rendszeres ítélkező tevékenység mellett -járásbírósági szinten- vezetői feladatokat látok el.

16 év ítélkezési, 8 év vezetői tapasztalat birtokában vállalkoztam arra, hogy e magas, felelősségteljes tisztségre pályázatomat előterjesszem.

Bízom abban, hogy Kollégáim méltónak találnak e tisztség ellátására, míg az Országos Bírósági Hivatal elnöke alkalmasnak talál annak betöltésére.

Nyíregyháza, 2015. május 19.

obuda d a a u 1
Dr. Vadász Mihály
bíró